

Etnoorganologie

PhDr. Petr Kalina, Ph.D.

19.4.2024

Etnoorganologie

je vědecká disciplína, která se zabývá studiem těch hudebních nástrojů, které byly a jsou užívány v lidových hudebních projevech

Lidovost hudebních nástrojů posuzuje etnoorganologie především z hlediska jejich funkce v životě lidu (*hledisko sociální*) a teprve v druhé řadě z hlediska technologického.

Definice lidového hudebního nástroje

- *Pri definovaní pojmu ľudového hudobného nástroja, tým že zdôrazňujeme jeho pôvod a funkciu, rozlišujeme pojem užší a širší. Za ľudové hudobné nástroje **v užšom slova-zmysle** považujeme také tonové zvukové zdroje, ktoré si dedinský ľud samostatne a vlastnoručne zhotovil a za účelom hudobnej interpretácie uchoval v priebehu niekoľkých generácií. K ľudovým hudobným nástrojom **v širšom slova-zmysle** zaradujeme okrem uvedených druhov aj nástroje profesionálnej výroby, prispôbené tradičným ľudovým druhom za účelom hudobnej interpretácie ľudovej hudby.*

Místo „lidové hudební nástroje **v užším slova smyslu**“
(podřazený pojem)

lidové hudební nástroje

Místo „lidové hudební nástroje **v širším slova smyslu**“
(nadřazený pojem)

nástroje pro lidovou hudbu

Definice lidového hudebního nástroje

- Lidové hudební nástroje jsou nástroje užívané ve folklórním prostředí.

nebo

- Lidové hudební nástroje jsou nástroje lidového hudebního instrumentáře.

Folklorismus/ druhá existence folklóru

označení různých (zpravidla novodobých) forem pěstování a využívání folklórních projevů a prvků.

Slovník české hudební kultury, Praha 1997, s. 233

Tradiční muzikanti

Za tradiční muzikanty (tedy nositele prvotní existence folklóru) je nutno považovat pouze ty hudebníky, kteří se svému umění a repertoáru naučili cestou přirozené transmise folklórní tradice, tedy přímým předáváním z generace na generaci a to v prostředí, kde byl folklór přirozenou součástí života svého společenství. Muzikanti, kteří mají profesionální hudební vzdělání nebo ti, kteří přijímají repertoár z folkloristických sbírek či nahrávek, jsou považovány za nositele sekundární folklórní tradice, tedy za nositele folklorismu.

Tradiční hudební nástroje

- jednak takové nástrojové typy, které nepřešly do folklórního užívání z profesionální hudby
- dále jsou to nástroje, jejichž výrobci byli amatérští řemeslníci, kteří k výrobě nepoužívali postupů převzatých z moderního profesionálního nástrojařství.

Tradiční hudební projevy

Za takové projevy považujeme jen ty, které jsou (resp. byly) konány spontánně, výše vymezenými tradičními muzikanty a (případně) na výše vymezené folklórní hudební nástroje, a to v prostředí, v němž se tyto folklórní projevy rozšířily, a ve kterých jsou plněny všechny původní funkce hudebního folklóru. Jakékoliv projevy pódiové prezentace, kdy jsou folklórní projevy vytrženy ze svého přirozeného prostředí a u nichž je zachována a stavěna do popředí výhradně funkce estetická považujeme za projev druhotné existence folklóru.

Pavel Kurfürst, 2002

Folkloristické soubory:

Převážně institucionalizovaná, více evokovaná než spontánní zájmová seskupení, která se v různých formách zabývají folklorní hudbou, folklorním tancem, ale v žádném případě ne hudebním folklorem nebo tanečním folklorem.